

רבי עקיבה יוסף שלזינגר חזרה מדינת התורה שלזינגר

רמתיים צופים צילום: איתי בודל | Panovision

לרגל 100 שנה לפטירתו (א' אייר תרפ"ב - תשפ"ב) ולציון 150 שנה להוצאת ספרו 'חברה מחזירי עטרה ליושנה עם כולל העברים' (תרל"ג)

השמש בשיפולי הרקיע. שני פרשים הדורים למראה מסיימים את סיבובם האחרון סביב השטחים החקלאיים של בני ישראל. אלו הם שני לוחמים ביחידת העילית 'לוחמיאל', אשר נועדה להגן על שטחי בני ישראל מכל צד ואויב. חרבם חגורה על מתנם, עשויים הם ללא חת, וכל בני ישמעאל אשר בשכנותם יודעים, כי אבוי למי שיתפס קרוב מדי לפרדס או לכרם העסיסי של המושבה היהודית.

מלומדים הם בנסים, ולא בכדי, קשה היא הדרך להימנות על אנשי הגדוד. כשם שלא יכניסו לבין שורותיהם חוגר ובעל מום, כך לא יראה ולא ימצא ביניהם איש אשר אין יראת ה' לנגד עיניו. אף מי שאינו בן תורה לא יצא עמם למלחמה, כי שקר הסוס לתשועה, ותורה מגנא ומצלא. וכיון שלא נראה בם ערות דבר, נתקיים בהם מקרא שכתוב - "חציך שנונים עמים תחתיך יפלו" (תהלים מה ו').

תקיעת השופר הראשונה המבשרת על התקרב השבת, תופסת את הפרשים בשער המחנה. ממהרים הם להכניס את סוסיהם היעפים אל האורווה, ומצטרפים אל חבריהם לגדוד, אשר כבר עסוקים בהכנות אחרונות לקראת שבת המלכה. תכף תשמע התקיעה האחרונה, אשר תבשר כי כבר פרשה השבת את כנפיה, ומגני הישוב יפשוטו מעליהם את הדריכות החולית, ויעטפו עצמם במנוחה ושמחה, יום שכולו שבת ומנוחה.

ואף שביום השבת שובתים הם בני החיל אשר שמעם יצא למרחוק, אין גבולם נעשה הפקר חלילה. שכירים מבני נח סובבים סביב הישוב, ואם יעלה על לבם חשש קל שבקלים, כי ריח סכנה נשא באויר, מיד יתקעו בחצוצרות, וכל אנשי הגדוד יצאו איש ממקומו, אם באמצע תפילת מוסף, ואם בעיצומה של אכילת החמין, יעלו על סוסיהם, יחגרו כלי מלחמתם, וישיבו מלחמה שעה.

כך היה נראה בעיני רוחו של רבי עקיבה יוסף שלזינגר דמות תבניתו של צבא עברי, אשר ה' א-להיו עמו ותרועת מלך בו.

מלאך הברית סייע בידי! בסעודת המצוה, דרש החתם סופר, ואחר כך הלך אצל הרך הנימול, הניח את ידיו הקדושות על ראש התינוק ואמר - "עתיד יניק זה שיתקן הרבה חורבות...". ואמנם כברכתו של אותו צדיק, עסוק היה רבי עקיבה יוסף כל ימיו בבנין חורבות, אם בשנותיו הראשונות בבנין חורבן העם, שהיה נתון באותן שנים למתקפת

עקיבה איגר לאוזניו של חתנו מרן החתם סופר. החתם סופר, שהיה גם המוהל וגם הסנדק, הורה לקרוא לרך הנימול עקיבה על שם חתנו. באותן שנים, לעת זקנותו, היה נמנע מלערוך את הפריעה בעצמו, אולם כאן, בברית מילה זו, חרג ממנהגו ופרע בעצמו. לאחר הפריעה הרים את ידיו, הראה ציפורנו ואמר - "ראו, אין לי ציפורן, אליהו

ימי בראשית

רבי עקיבה יוסף שלזינגר נולד ביום ה' כסלו תקצ"ח, בעיר פרשבורג שבהונגריה, לאביו רבי יחיאל, שהיה מגדולי תלמידיו של מרן החתם סופר ז"ע. ברית המילה התקיימה ביום י"ב בכסלו, באותו היום בו הגיעה שמועת פטירתו של רשכבה"ג רבי

רוחות זרות ונכריות ובסכנה רוחנית של ממש, ואם לאחר מכן, כאשר הבין כי הגולה נדונה לכליה רוחנית וגשמית כאחד, ושינס מתניו לעלות ארצה במסירות נפש, והקריב את חלבו ודמו למען בנין חורבות ירושלים והפרחת שממות ארץ קדשנו.

אמר החכם מכל אדם - "גם במעלליו יתנכר נער אם זך ואם ישר פעלו" (משלי כ יא). הנער עקיבה יוסף שלזינגר הפליא את כל מכיריו עוד בגיל צעיר. צער רב היה מנת חלקו, שחייב היה על-פי חוקי הממשלה ללכת ללמוד בבית-הספר לימודים כלליים ונכריים. ואמנם, כפי שהוא מעיד, הוא ניצל מהגזרה בחסדי שמיים - פעם בא אביו רבי יחיאל לבית הספר, ובדיוק באותה שעה בא המפקח הכללי של בית הספר לבחון את התלמידים. הבוחן המלומד הציע לתלמידים שאלה מסובכת ומורכבת והקציב להם זמן מסוים לשם מתן פתרון. הנער עקיבה יוסף, שניחן בכשרון מיוחד, קלט מיד את המהלך שמביא לפתרון. הוא קם ואמר לבוחן: תן לי רבע שעה ואני פותר את התרגיל. ואכן, בתוך זמן קצר, פתר רבי עקיבה יוסף את השאלה המורכבת. הבוחן יצא מכליו בהתפעלות, הכניס ידיו לכיסו, הוציא לנער מלוא חפניו מעות ונתן לו במתנה. רבי יחיאל, שהיה נוכח במעמד, הבין כי עתה היא שעת הכושר - הוא ניגש למפקח ואמר לו - "הלא בעיניך הינך רואה, כי הנער איננו כנער רגיל, צווה ויתנו לנער לדלג על כמה כיתות כדי שיכנס תיכף לכיתה הגבוהה המתאימה לרמתו". עשה הקב"ה נס, הדברים מצאו חן בעיני המפקח, ועקיבה יוסף הוקפץ לכיתה הגבוהה, וכך סיים את לימודיו כבר כשהיה בן אחת-עשרה.

כססיים את הלימודים בבית-הספר הביאו אביו אל מרן ה'כתב-סופר'. הרב בחנו, ומשראה את גדלותו - קבלו מיד לשיבתו, כשהוא בן י"א שנים בלבד. בישיבתו הוא למד עד גיל בר-מצווה, אז גלה למקום תורה בישיבתו של בעל ה'מחנה-חיים'. להמשך לימודיו עבר לישיבתו של מרן המהר"ם שיק. בכל מקום אליו הגיע, הוא התגלה כבחור חריף בעל כשרון אדיר, חריף ובקי, סיני ועוקר הרים. כבר בבחרותו הוא מקבל כתב סמיכה מהגאון בעל ה'כתב סופר', שמכתירו בתואר 'מורנו', ומרעיף עליו שבחים נדירים - "...ויורה כאחד המורים, יתהלך לפני עם ה' בתומו כי תורה יבקשו מעמו... כי מאד ישגא אחריתו ובמקום גדולים יעמוד לנס עמו, יפוצו מעיינותיו חוצה, וילכו רבים לאורו, יורה להם דרך ילכו בה, ויגידו בשערים תהלתו ותפארתו..."

בשנת תר"ך, והוא כבן עשרים ושתיים שנים, הוא נושא לאשה את בתו של הגאון הקדוש רבי הלל ליכטנשטיין שהיה מגדולי תלמידי החתם-סופר. ר' הלל שימש כרב בעיר מארגרטן ובעיר סיקסא, ומשם עבר

לכהן כרב ואבדק"ק קולמייא אשר בגליציה. התפרסם כקנאי גדול, וכלוחם בלתי מתפשר בכל שינוי וחדוש.

בחזית המאבק כנגד הרוחות הזרות

השפעתו של חותנו ניכרת היטב על ר' עקיבה יוסף, והוא עובר לחסות בצלו ולהיות לו לעזר בשימוש בקודש. במשך כעשר שנים, הוא משמש כיד-ימינו של חותנו ונעשה שותף למערכותיו נגד המחדשים. כבר בבית אביו ינק רבי עקיבה יוסף את החינוך נגד הרוחות החדשות והזרות, וכעת אחר חתונתו, כשרוחות אלו הלכו ונשבו ביתר חזקה בהונגריה וגלילותיה, שינס מתניו למערכה. תנועת ההשכלה והרפורמה קנו אז שביטה והתפשטו למרכז אירופה, ובהשפעתן התחילה אף ממשלת הונגריה להתערב יותר ויותר בענייניהן הפנימיים של הקהילות היהודיות, והכואב מכל - במערכת החינוך היהודית. תוך כעשר שנים גדל מספר בתי-הספר ליהודים, הכפופים לחינוך ההונגרי, מארבעים לשלוש מאות!

רבי הלל מקולומייא וחתנו רבי עקיבה יוסף יצאו למלחמת חורמה נגד כל נסיון 'לתקן' את היהדות, ולשם כך העתיק רבי עקיבה יוסף את צוואת החתם סופר, אשר בהמשך תרגם אותה ליידיש עבור המון העם וצורף אליה קונטרס בשם 'נער עברי'. בהמשך הוסיף להוציא קונטרסים שונים לחיזוק הדת, אך בעומק חשיבתו הבין, כי על-מנת לעצור את הסחף, לא די בכך, ויש לעשות מעשה שישנה את פני המציאות. כך הגה את הרעיון לאגד את יראי ה' יחדיו, להיות אגודה אחת, אשר תקרא 'חברה מחזירי עטרה ליושנה'. עתיד היה לקחת עוד כחמישים שנה, בהן ספגה היהדות החרדית מהלומות רבות ואינספור יהודים עזבו את הדרך המסורה, בטרם יצא חזונו לפועל ותוקם 'אגודת ישראל'. באותה שעה, קמו לו מתנגדים מצד אחד, אשר התנגדו ל'חידוש' שבדבריו, ולא הבינו, כי חידוש זה אינו אלא זריקת חמצן הכרחית לקיום הישן והטוב, ומאידך היו רבים, ובתוכם גדולי תורה, שתמכו ברעיון, אך לא הצליחו להשתוות בדעתם אודות אופן ביצועו, ובין כך ובין כך הוא ירד לטמיון. קשיים מהסוג הזה עתידים היו לאפיין את המשך דרכו של רבי עקיבה יוסף, אשר רבים לא הצליחו לרדת לסוף עומק דעתו, ולדאבוננו, התופעה מוכרת לכל אורך ההיסטוריה היהודית, עד ימינו אנו...

כבר אז, התבונן רבי עקיבה יוסף מתוך פרסקטיבה רחבה שרואה הרבה מעבר לאופק הצר והמוגבל של השעה הנוכחית, וראה את הצורך להעמיד את ציבור היראים על רגליים לא רק מבחינה רוחנית, אלא גם מבחינה גשמית. לשם כך, טען, יש ללמד את הנערים בגיל 15 אומנות קלה ונקיה, אשר

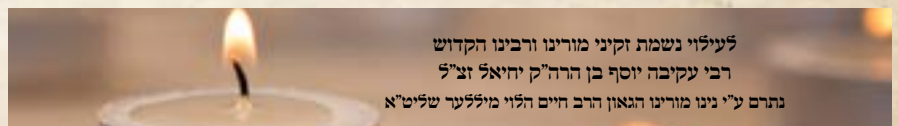
באמצעותה יוכלו להתפרנס אחר הנישואין ולשקוד על התורה ביתר זמנם. רבי עקיבה יוסף אמצץ את הנהגת חז"ל מתוך הבנה, שאם רצוננו להקים חברה שלמה של יראי ה' העמלים בתורה, ולא רק קבוצת עלית של עילויים - עלינו להורות הנהגה לרבים, שתאפשר לימוד תורה בלא הזדקקות לבריות, ובתנאי שתהיה זו אכן אומנות קלה ונקיה ללא מכשולות רוחניים. גם לכך קמו מתנגדים בשם השמרנות, אשר לא השכילו להבין, כי דווקא מתוך קנאותו של ר' עקיבה יוסף לתורה ולמסורה - הבין את הצורך לחזק גם את פרנסתם של יראי ה'.

בשנת תרכ"ה, הוציא לאור את ספרו הידוע 'לב העברי', אשר הפך תוך זמן קצר

לנפוץ ביותר בכל רחבי אירופה. בשם הספר רמז את שמו - עקיבה יוסף בן רבי יחיאל ואת שם אשתו הרבנית מרת ליבה, אשר נדבה להוצאת ההדפסה את כל תכשיטיה שקבלה לחתונתה מבית אביה, ואשר עמדה בכל השנים לצדו של בעלה בכל מערכותיו. תוכנו של הספר עסק במלחמה על שמירת התורה המסורה וכנגד כל שינוי, ובעיקר כנגד ההידמות לגויים שהיתה נפוצה אז בקרב חוגים רבים. ספר זה רומם את קרנם של היראים לדבר ה', והביא פרסום גדול לרבי עקיבה יוסף, אשר בעקבותיו הציעו לו מספר ערים את כס הרבנות. אולם לכל ההצעות השיב בשלילה, כשעל לשונו ולוח לבו שגורים דברי רבותינו 'שנא את הרבנות' (אבות פרק א משנה י').

אחר פרסום הספר, הצליח רבי עקיבה יוסף ביחד עם חמיו לכנס את רבני הונגריה לאספה מרכזית בעיר מיכלוביץ, ושם הוציא פסק-דין חריף כנגד המשכילים, הרפורמים והמחדשים למיניהם. אלו השיבו מלחמה כנגדו, והצליחו לרתום לצדם את הממשלה, אשר אסרה על פרסום פסק הדין. גם רבנים אורתודוקסים מתונים הסתייגו מהפסק, ופרסמו ספרים וקונטרסים נגדו ונגד הספר 'לב העברי'. בקושי רב הצליח ר' הלל להבריח עותק של פסק הדין לאוסטריה, שם הופץ לכל קהילות ישראל. רבי עקיבה יוסף נאלץ להתמודד מול משפטים ועלילות שונות שהעלילו עליו, אך זה לא הרתיע אותו מלהוציא לאור חלק שני של הספר כעבור מספר שנים. אך לצד נחישותו, היה רבי עקיבה יוסף מודע היטב למציאות, ואט אט החלה לחדור לתודעתו ההכרה, ולפיה אין ליהדות המקורית עתיד באירופה. אצל רבים אחרים, הייתה הכרה זו מביאה לידי יאוש. אולם אצל רבי עקיבה יוסף, ככל שגברה הכרה זו, כך התחדד הצורך לקומם מהריסותיה את ארץ-ישראל, הארץ אשר

לעיני נשמת זקני מורינו ורבינו הקדוש

רבי עקיבה יוסף בן הר"ק יחיאל זצ"ל

נתרם ע"י נינו מורינו הגאון הרב חיים הלוי מילצער שליט"א

הועיד עברנו הבורא עוד מימי אבותינו הקדושים, ואשר בעוונותינו גלינו ממנה. ככל ששקעה שמש של אירופה, כך החלה לנצנץ אילת השחר של ארץ-ישראל.

ארץ-ישראל - יעוד האומה

בטרם נסקור את פעולותיו של רבי עקיבה יוסף בארץ-ישראל, נעמוד על נקודה חשובה ביותר ביחס לכלל מסכת פועלו. שני הנושאים העיקריים שבהם שיקע רבי עקיבה יוסף את עיקר מרצו היו המאבק נגד המחדשים וה'מתקנים' למיניהם, כפי שראינו לעיל, והמאבק לשוב ארץ-ישראל על-ידי יהודים שלמים בתורה ויראת ה'. בעיני רבים נחשבים שני המאבקים הללו כבלתי-קשורים, ואפילו כמנוגדים וסותרים זה את זה. רבים הם התמהים - רבי עקיבה יוסף שקנאי היה, מה ראה לנכון למסור נפשו למען ישוב ארץ ישראל? ומאידך רבים שואלים - רבי עקיבה יוסף ש'ציוני' היה, מה ראה לקנאות זו? ואולם אם נעיין הן במעשיו והן בכתביו ובספריו הרבים, ניווכח לראות, כי לא רק ששני המאבקים הללו אינם סותרים זה לזה, אלא שכל כך קשורים הם זה בזה, עד שאין האחד יכול להתקיים ללא קיומו של השני!

כאמור, רבנו הגדול הגיע למסקנה, אחר כעשר שנות מאבק בלתי-מתפשר, כי המערכה בחוץ לארץ אבודה, ואין ליהדות כל תקווה להתקיים שם - לא רוחנית ולא פיזית. דברי הנביאים הולכים ומתממשים, ורק בהר ציון תהיה פליטה. מה שרבים וטובים לא הבינו גם כשהיטלר כבר הסיק את הכבשנים - רבנו עקיבה יוסף צפה בחכמתו כשבעים שנה קודם לכן! רק בארצו ובמולדתו יכון העם היהודי בצורתו התקינה, ורק שם יוכל להמלט מהרוחות הזרות המנשבות בחוזקה הולכת וגוברת. יותר ויותר חדרה בלבו ההבנה, כי עלינו לשוב בתשובה פשוטה כמשמנו - לשוב אל ארצנו מוכרתנו, ולשוב אל כל מרכיבי התרבות היהודית המקורית, ובכלל זה לשוב ולדבר בלשון הקודש ואף לחזור ללבוש העברי המקורי של אבותינו ורבותינו התנאים. כך נשיל מעלינו את טומאת ארץ העמים, נתנתק מהרוח האירופית הזרה והמנוכרת המאיימת לכולתנו, ונזכה כעם סגולה להתקדש בקדושתה העליונה של ארץ-ישראל.

מעתה מובן, כי 'קנאותו' של רבי עקיבה יוסף היא היא הבסיס ל'ציונותו'. זוהי הציונות האמתית של 'בחר ה' בציון' (תהלים קלב ג), זוהי הקנאות הציונית של 'קנאתי לציון קנאה גדולה' (זכריה ח ב). לא רק שדבר אין לה, לציונות זו, עם הציונות של אותה תנועה, אשר בקשה לעשותנו לעם ככל הגויים, אלא היא ההפך הגמור ממנה. בעוד שהרעיון של תנועת הציונות המדינית נולד מתוך הרצון להדמות לגויים, הרי שהציונות של רבנו נבעה בדיוק מהמגמה ההפוכה - מהרצון להתנתק מתרבות הגויים, הרצון והשאפה היהודית העתיקה להיות 'עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב' (במדבר כג ט).

החזון בוער בעצמותיו של רבי עקיבה יוסף, וברי לו, כי יהדות אירופה יושבת על

הר געש, ורק שאלה של זמן היא עד שיתפרץ. במכתבו אליהם הוא כותב, כשבעים שנה לפני השואה - "באמת תדעו, כי כל הגזירות וכל הצרות וכל היסורים אשר אתם סובלים, על-פי רוב הוא משא אשר תיסרכם אמכם העלובה על גלות השכינה, ועל ארץ קברות אבותיכם אשר היא שממה וגלמודה מאין יושב... ועל-כן יש לדאוג מאד מגזירות קשות ורעות רחמנא-ליצלן על בני חו"ל ה", שכן אמר ה' על-ידי יחזקאל - 'והעולה על רוחכם היו לא תהיה אשר אתם אומרים נהיה כגוים כמשפחות הארצות'. כי זה ידוע, קץ בא הקץ (ראה יחזקאל ז) כי לא יכלו להתממה בכל המדינות הללו אשר התחיל בהם הפורץ... על כן אמר הנביא שיבואו גזירות רבות ורעות כאילו ה"י שיהיה רצועת מרדות ולהוציא אותם מן העמים עד שבעל כרחם יהיו מוכרחים לשוב אל ארץ אבותיהם... וכבר גם כן כפה עליהם ההר כגיגית, אם יקבלו ארץ ישראל מוטב, ואם לאו וכו' ה' ירחם".

רבי עקיבה יוסף עולה לארץ-ישראל

סמוך לפרסום חלקו השני של הספר 'לב העברי', בתחילת שנת תר"ל, חולם רבי עקיבה יוסף סדרה של חלומות, אותם הוא מבין כרמזים משמים, כי צדק במחשבותיו אודות סיכויי ההשרדות של היהדות הנאמנה בגולה, והגיע הזמן לעלות לארץ-ישראל. מיד הוא מתחיל בהכנות לעליה לארץ. גם חמיו, רבי הלל, נעשה שותף למהלך, ואף מדרבן אותו למהר ולעלות. בנוסף, הוא מבטיח כי ימשיך להחזיק אותו ולתת לו את משכורתו כפי שהיה מקבל ממנו עד עתה.

בספרו 'שמרו משפט', מספר רבי עקיבה יוסף אודות כל התלאות אשר מצאו אותו בדרך לארץ ישראל ועל הויתורים הגדולים שהוא ויתר למענה. כשיצא לדרך, לא היה בידו אלא זהוב אחד. הסכום לא הספיק לו, כמובן, אלא למעבר הגבול הראשון. כשעבר

בני עי"ש היא מועצה מקומית סמוכה לגדרה. מקור השם הוא בראשי תיבות שמו של רבי עקיבה יוסף שליזינגר.

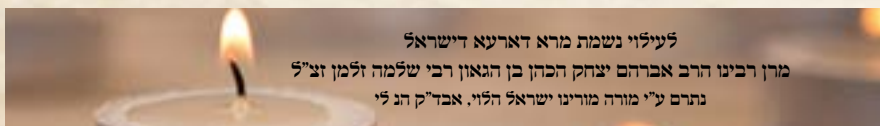
את תחנת המס הראשונה, כבר לא הייתה בידו אפילו פרוטה אחת. בצר לו הוא פנה לעיר סיגעט, אולי משם תצמח לו ישועה.

כשבא לעיר סיגעט, הובילוהו תיכף אל ביתו של רב הקהילה בעל ה'יטב-לב'. כששמע הרב כי בכוונתו של רבי עקיבה יוסף לעלות לארץ ישראל, התחיל לפייסו בדברים ולדבר על לבו, שיעזוב את הרעיון וישאר למען רבבות בני ישראל בארצות הגולה. הוא הבטיח לו, כי ידאג לו למשרות רבנות מכובדות בקהילות מכובדות בערים הגדולות, ובלבד שישאר עם היהודים בגולה לסייע במערכה הכבדה נגד הרוחות הזרות. ואולם רבי עקיבה יוסף לא רצה לשמוע. כאמור לעיל, הוא כבר התיאש מלמצוא מרפה ליהדות בגולה. לנגד עיניו עמדה המטרה לעלות לארץ ישראל ולהקים בה ישוב ליהודים הנאמנים. כשראה ה'יטב-לב' כי את רבי עקיבה יוסף אי אפשר לשכנע בדברים, הוא הוציא כרוז בעיר, המודיע כי כל מי אשר יסייע בידו של ר' עקיבה יוסף לעלות לארץ ישראל, הריהו כמסייע בידו עוברי עברה.

רבי עקיבה יוסף הוכרח לברוח מהעיר סיגעט, לבקש ולמצוא קהילה אחרת של יהודים, אולי ממנה תצמח לו סוף-סוף הישועה, וימצאו בה יהודים שיסייעו בידו לעלות לארץ-ישראל. הוא בא לעיר בעטלאן. אנשי העיר שהכירוהו על-ידי ספריו, בקשוהו לשאת דרשה בבית המדרש שבבת. הדרשה חוצבת הלהבות הלהיבה את חברי הקהילה, והללו באו תיכף במוצאי שבת עם כתב מינוי, בהצעה מכובדת לרבי עקיבה יוסף, שיאות להשאר בעירם ולכהן כרב העיר. רבי עקיבה יוסף, שהיה נחוש בכוונותיו, השיב להם על אתר - "כבר כתבתי תנאים עם כלה אחרת, היא ארץ ישראל אשר לא אוכל לבישה!".

ראה רבי עקיבה יוסף, כי גם מכאן לא תצלח לו הישועה, פנה והלך לעיר קלויזנבורג, ושוב חזר הסיפור על עצמו - גם שם נשא רבי עקיבה יוסף דרשה בשבת-קודש, גם שם נתלהבו אנשי הקהילה מפקחותו וחכמתו, וגם שם רצו מיד למנותו כרב בעיר. גם שם עמד רבי עקיבה יוסף בעקשנותו וסרב לכל הצעה. הוא כבר גמר בלבו לעלות לארץ ישראל.

בינתיים, המכשולים העומדים בדרכו רק גברו. אנשי הערים בעטלאן וסיגעט, ובראשם רבה של סיגעט ה'יטב לב', הספיקו לשלוח

לעי"ש נשמת מרא דארעא דיישראל
מדינת רבינו הרב אברהם יצחק הכהן בן הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל
נתרם ע"י מורה מוריניו ישראל הלוי, אבד"ק הג"צ

מברק דחוף לחמיו רבי הלל, כדי שזה ישפיע על חתנו שלא לעלות לארץ ישראל ולהשאר עם יהודי הגולה.

רבי הלל מהר להשתכנע ממכתבו של ה'יטב-לב', ומיד שלח לחתנו ששה בקלויזנבורג, כי הוא מבקש ממנו שישב תיכף לעיר קולמייא. כאן כבר נאלץ רבי עקיבה יוסף להיענות לבקשה, והוא חזר לקולמייא בפחי נפש. ואולם לרגע הוא לא זנח ולא שכח את שאיפתו. הוא נסה לשכנע את חמיו בכל דרך, ללא הועיל. רבי הלל לא השתכנע, עד שהחל לחלום חלומות קשים בלילות ולא הייתה לו מנוחה, ומדי בוקר בהשכם היה רץ לביתו של רבי עקיבה יוסף וצועק ומתחנן שיעלה כבר לארץ-ישראל. אולם אדהכי והכי כבר בא החורף, ולא ניתן היה לצאת לדרך.

בקץ של אותה שנה, ארז רבי עקיבה

יוסף את כל מטלטליו ושם את פעמיו לעבר ארץ-ישראל. "היה כמו פקודה מן השמים ונסעת" - כך תאר את עליתו.

מקום את חברת 'מחזירי עטרה ליושנה'

לארץ-ישראל הוא הגיע בחודש אב. ברדתו מהספינה בנמל יפו, מיד נסע למקום משאת נפשו, לירושלים עיר הקודש. כשבא לירושלים, קבלוהו כל ראשי הקהל בכבוד גדול. שמעו כבר הלך לפניו עד ארץ-ישראל. הוא קבע את משכנו בשכונת המוגרבים בעיר ירושלים סמוך ונראה להר בית ה' מקום מקדשו. שם הוא הקים בית-מדרש, אשר בו התכנסו מדי לילה גדולי ירושלים, והיו מחלקים את הלילה לשנים - החלק האחד היה מיועד לשירות ותשבחות, קינה

על חורבן בית-המקדש וצפייה לבנינו מחדש, ואילו החלק השני היה מיועד ללימוד תורה בנסתר ובגולה.

רבי עקיבה יוסף לא נח לרגע. מיד עם בואו לארץ-ישראל, הוא בא ונכנס אצל כל גדולי ירושלים כדי להשפיע עליהם להצטרף לפסק-הדין שיצא באסיפת הרבנים במיכלוביץ נגד המתקנים והמחדשים. כשנה אחרי עליתו לארץ, מצליח רבי עקיבה יוסף להוציא את פסק-הדין מחדש, כשחתומים עליו כל גדולי ירושלים, וכל אחד מהם מוסיף על-פי דרכו נופך משלו.

מכאן ואילך, כשפסק-הדין כבר חתום גם על-ידי גדולי ירושלים, מתחיל רבי עקיבה יוסף להקדיש את שעותיו לעיקר מטרותו בעליה ארצה - הקמת החברה 'מחזירי עטרה ליושנה', אותה חברה שלדעתו היא הפתרון היחיד להמשך קיומו של עם ישראל כעם

אלו הם אך מקצת מפרטי תכניתו האדירה של רבי עקיבה יוסף לכונן את חיי האומה על אדני התורה והיראה על אדמת ארץ-ישראל

ישוב הארץ - שתי מטרות מעשיות - האחת היא בנית בתים גדולים לשם ולתפארת לבנין ירושלים, והשניה - ליישב את כל הארץ על-ידי התישבות של אגודות אגודות בכל חלקי הארץ, אשר יתפרנסו מעבודת האדמה בשדות ובכרמים, "ולזה אין צריכים כעת כי אם בתים קטנים אשר יש בם חדר גדול וחדר קטן ודיר וחצר ומרתף כאשר הוא מן הנצרך ליושבי כפרים כנודע".

סדר ההתישבות - תחילה יש להתישב במקומות שהם ודאי ארץ-ישראל, ורק אחר-כן יש ליישב את עבר הירדן המזרחי. יש להעדיף מקומות בהם שוכנים קברי אבותינו כגון קבר רחל, קבר נתן הנביא, קבר יהושע בן נון, קברי אלעזר ואיתמר וכיוצא באלו, וכן ראוי לשכון בסמוך למעינות.

השטרות - כל השטרות צריכים להכתב רק בלשון הקודש. איננו פחותים מהרומנים או ההונגרים שמקפידים על לשונם!

שמירה והגנה - עשרה אחוזים מכל ישוב יעמדו על המשמר - חמשה בתוך העיר וחמשה רוכבי סוסים אשר יסובבו בשדה. בעת הצורך אפשר להוסיף או למעט. "ועל-ידי-כן אשר חמושים יעלו בני-ישראל ויסעו, יהיה חתת א-להים על כל הסביבות שלא יעלה שום פורץ בעזרת ה'". השומרים המהלכים ברגלם יקראו בשם 'שומריאל', ואילו הרכובים בסוסים הסובבים בשדות ובכרמים יקראו 'לוחמיאל'. הצבא ינהג רק על-פי התורה, ובשבת-קודש יעמדו שומרים מבני נח. אולם תמיד יהיו מוכנים לעמוד על המשמר, שאם ישמע קול תרועה וחצוצרות - יעמדו מיד כולם למשמר, וכאשר מבואר בשלחן ערוך פרטי הדינים בזה.

אחדות העם - "אין הפרש כלל בענייני כולל בין אשכנזי, ספרדי או מערבי [בני צפון אפריקה, שנחשבו לעדה נפרדת מהספרדים האחרים] - כל מי שרוצה לכונו לכולל, יכנוס". יש להתאמץ להרבות שלום, אחדות, אהבה ורעות בין כל בני ישראל מכל העדות על מנהגייהם השונים.

לבוש - מאחר ואמורים להתקבץ כאן מכל בני-ישראל מכל ארצות הגולה, והנסיון מוכיח כי הבדלים בלבוש עלולים לגרום לפרוד בלבבות, מה טוב יהיה להחזיר עטרה ליושנה גם בזה, "להתאמץ שכל בני הכולל ישנו את מלבושיהם וילבשו אותם מלבושים... ואל יהי דבר זה קל בעיניכם, כי הלבוש הכולל הוא יסוד ליהדות ולאחדות".

חינוך הבנים - העמדת בתי ספר בכל מקום, לשם יבואו הנערים מגיל חמש ומעלה. יש לחזור לשיטת הלימוד של רבותינו - בן חמש למקרא, בן עשר למשנה, בן חמש עשרה לתלמוד. יקח עוד מעל מאה שנה, עד ששיטה זו תונהג כאן בארץ על-ידי הגר"ש זילברמן זצ"ל! בגיל שמונה עשרה עליהם לשאת אשה.

חינוך הבנות - יש להעמיד בתי-חינוך גם לבנות ישראל, שם תלמדנה הנערות תפילה, קריאה וכל ההלכות הנוגעות לבנות ישראל, כמו גם מלאכות שונות ומלאכת הכתיבה בעברית, ושתדענה גם לדבר בלשון הקודש "למען אשר יצאו משם בנות ישראל המדברות שפה עברית, למען יוכל להיות כל איש שורר בביתו לדבר כלשון עמו". שוב מתגלה רבנו בראייתו לרחוק. רק כעבור כששים שנה, אחר שבנות ישראל באירופה נשבו בתרבות הגויים והלכו לאוניברסיטאות, וכמעט לא נמצאה בת שתסכים להתחתן עם בן-ישיבה, הגתה שרה שנייר ע"ה את הקמת בית יעקב, בתמיכת מרן החפץ חיים.

שפה - על בני הכולל להתאמץ לדבר בלשון הקודש. על-כן כל האסיפות תערכנה בלשון הקודש, וכן כל דבר אשר יוצא מהכולל - הכל יהיה בלשון הקודש. כמו-כן יש להזהר שעל-כל-פנים בשבת קודש - ידברו בלשון הקודש בלבד, וכן יש לחנך את הנערים להשתמש בלשון זו. יש לזכור, כי מדובר על שנים רבות לפני שהשתמשו בעברית כשפה מדוברת.

ה'. לשם כך הוא יושב לכתוב את תכנית החברה מחדש. כעת, אחר העליה לארץ הקודש, מתוכננת החברה בצורה חדשה לגמרי, בצורה שתתאים עם המטרה הנעלה של קיבוץ כל גלויות ישראל לארץ ישראל והקמת מרכז תורני עולמי לעם ישראל בארצו.

כשלוש שנים אחר עלייתו לארץ, בשנת תרל"ג, יוצא לאור הקונטרס המיוחד "חברה מחזירי עטרה ליושנה הקדושה עם כולל העברים", כשהפעם נכתב הקונטרס בלשון-הקודש. כאן בארץ-ישראל, מתוכננת החברה להתחלק לשתיים - החברה האחת - "מחזירי עטרה ליושנה" - מיועדת עבור כל היהודים בכל מקום שחפצים בהתכנסות תחת אגודה אחת לעשות רצון הקב"ה; ואילו החברה השנייה, הנעלית יותר, מיועדת עבור היראים והשלמים יושבי ארץ-ישראל, אשר מוכנים לקבל עליהם את החוקים הנוקשים של החברה, והיא נקראת בשם 'כולל העברים' - "זה השם 'עברים', הוא ראש לראשונים, לשרש האומה הישראלית, כענין אברהם העברי".

בפתח הקונטרס הוא שולח קריאה חמה לכל יהודי הגולה שלא לעכב את שהיתם בארצות העמים הטמאות, ולמהר להמלט על נפשם ולהתקבץ לארץ ישראל. לעיל הבאנו את דבריו חוצבי הלהבות אודות קץ הגלות ואפשרות התקומה היחידה לעם היהודי, שאינה אלא בארצו. הוא אף מוכיח, כי הגאולה האמתית לא תבוא באותות ובמופתים, אלא כדברי שמואל בגמרא וכפסק הרמב"ם, שאין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות. ממילא, מוטל עלינו, ורק עלינו, לעסוק בקיבוץ גלויות. הוא מוכיח מהגמרא, כי קודם תבנה ירושלים, ורק אז יבוא בן-דוד, ואפילו בית המקדש יבנה קודם למלכות בית דוד כפי שהיה בימי בית שני, וכמפורש בירושלמי (מערש שני פרק ה').

יוצא, אם כן, שהמעשה בפועל לגאולת עם ישראל מוטל אך ורק עלינו, על עם ישראל - "ואם-כן מוכרח הוא כן שיתקבצו הגלויות מעצמן, כי יעיר ה' רוחם לקיים 'אחר ישוב בני ישראל' מעצמן, 'ובקשו את ה' א-להיהם ופחדו אל ה' וטובו וגו'. וכי יש ספק בזה שאם לאבותינו במצרים היה רשות לעלות לארץ-ישראל כאשר בזמן הזה, שהיו עולים בבהילו בשמחה רבה?... ובגמרא מפורש הוא דרך כאשר יהיה נגמר כבר בנין ירושלים אז יבוא דוד... דגם בנין הבית יהיה קודם למלכות בית דוד וכמו שהיה בבית שני". עוד הוא מדייק בדברי רבותינו ולומד חידוש עצום - "ותדע, כי כלו כל הקיצין, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ובמעשים טובים - נקטו בכפלים, כי לא די בתשובה לבד, כי כבר עשו אבותינו יותר תשובה, כי

אם תשובה צריכין בפועל במעשה, לכו ונשובה אל ה'". נמצא, שקיום המצוות כולן הוא בגדר תשובה, ואילו המעשים הטובים שדברו עליהם רבותינו, אינם אלא העליה לארץ ובנינה הגשמי!

אחר כל אותה הקדמה, בא רבנו לתאר בפרוטרוט את צורת החברה היהודית כפי שראה בחזונו, וכל מי שמבין מעט היסטוריה ויודע את הלך הרוח בזמנו, עומד ומשתומם, כיצד כבר אז חזה מערכות כפי שהוא מתאר, מערכות שאינן אלא תכנית ליישום מעשי של מדינת התורה! מדובר בתכנית מפורטת לסעיפים ולסעיפי סעיפים! במסגרת מיוחדת כאן הבאנו רק מקצת מזעיר מאותה תכנית.

לדאבוננו, גם כאן כמו מתנגדים לרעיון, ודווקא מקרב ציבור היראים ספג עקיבה יוסף קיתונות של בוז ולעג. אותם עסקנים, אשר חששו ששינוי פני החברה ינשל אותם מתפקידיהם ויפגע בשליטתם על כספי התרומות המגיעות ליישוב, חפשו כל דרך להצר את צעדיו של רבי עקיבה יוסף, ואף שהכל הכירו בצדקותו ובגאונותו, אותם גורמים לא אמרו נואש, וחפשו היכן ניתן 'לתפוס' אותו ולהעליל עליו עלילות.

מכיון שהיה בעל מחשבה מקורית גם בתחום ההלכה, החליטו לנצל זאת, וכאשר יצא ספרו 'בית יוסף חדש' בשנות תרל"ה, הצליחו למצוא פסק, אשר שמש עבורם נשק כנגדו. באותם ימים נוצרה בעיה כאובה, של יהודים רבים, אשר נמלטו מרוסיה לארץ-ישראל כדי לברוח מחובת השרות בצבא הרוסי, והיו כאלו שנשותיהם לא רצו לעלות

עמם. בתשובה ארוכה שכתב רבי עקיבה יוסף, הוא התיר לאותם פליטים לשאת אשה נוספת, ולהקל בחרם דרבנו גרשום הדיוע.

אותם עסקנים, אשר פעולותיו של רבי עקיבה יוסף היו לצנינים בעיניהם, מהרו להדפיס שלושה קונטרסים נגד הספר ונגד מחברו, והפיצו אותם בכל קצוות הארץ, ובעיקר בחו"ל. תוך כך הפיצו שמועות שקריות וזדוניות כנגד רבי עקיבה יוסף על-מנת להבאיש את ריחו. מלבד מה שפעלו להשפיע על רבנים בירושלים ובגולה, הודיעו לחברי הכולל ההונגרי, כי כל מי שיהיה לו קשר כלשהו עם רבי עקיבה יוסף - יפסיד את כספי החלוקה, שכל פרנסתם הייתה תלויה בזה. לא לחינם רצה רבי עקיבה יוסף לייסד מושבות חקלאיות ולשחרר את היהודים בארץ מהתלות באותם כספים. המצב הגיע לידי כך, שרבי עקיבה יוסף נאלץ לגרש מעל פניו את אוהביו ולסגור את פתחו בעדם, כדי שיחוסו על נפשם ונפשות ביתם וטפם ולא יפסידו את פרנסתם.

רבי עקיבה יוסף לא חת ולא נרתע מפני הרודפים, והוציא לאור חוברת בשם 'צעקת הדל', בה הוכיח את צדקתו. הוא אף הזמין את מתנגדיו לדון עמו בבית דין, אך אלו העדיפו לעשות דין לעצמם. הם פנו לקונסול האוסטרי בירושלים כדי שיפעל לגרושו מירושלים, אך חמיו רבי הלל הפעיל את קשריו, עד שבסופו של דבר זכה רבי עקיבה יוסף לתמיכה של הקונסול, מה שהטיל אימה על מתנגדיו.

כחלק מהחזון הגאולי, ביקש אף לחדש את התכלת בציצית, לתקוע בשופר בראש השנה שחל בשבת ולחדש את הקרבת קרבן פסח במקום המקדש בהר הבית. קנאים התקיפוהו ברחוב שטראוס בירושלים וגורו את טליתו לגזרים, על שצבע את ציציותיו בתכלת. יש לציין, כי התכלת של אז לא הייתה התכלת האמתית מהחלזון המקורי של חז"ל - מורקס טרונקולוס - שהאפשרות לצבוע בה נתגלתה רק לפני כשלושים וחמש שנים, אך בעצם הנסיון רואים את ההבנה, שהמצוות מוטלות עלינו לקיים, ואין לנו לישב באפס מעשה עד ביאת גואל צדק.

הקמת הישוב בארץ-ישראל

רבי עקיבה יוסף לא אפשר להתנכלויות ולחרמות להסיח את דעתו מהחזון האדיר ומהמגמה העיקרית - ישובה של כל ארץ-ישראל ביהודים יראי שמים ויראי חטא. בשנת תרל"ז, כשנתיים אחר יציאת הספר 'בית יוסף חדש' שלח שערור את הפולמוס הגדול, שלח שליח מיוחד לחו"ל אל גדולי התורה, על-מנת שיעניין אותם ביסוד 'חברה ישוב ארץ הקדושה'. ביד השליח נמסר פנקס החברה, ובו רשומים כמאה ושבעים חברים.

תפילה בכוונה יותר גדולה מביום הכיפורים

כשרבי עקיבה יוסף נסע לראות את הנחלה שהוצעה לרכישה באזור חברון, נחלה המכילה אלפי דונמים של אדמה פוריה ומתאימה ליישוב של משפחות רבות, ומצאה מתאימה ועונה על דרישותיו, הוא תאר בהתרגשות את מה שחזו עיניו - הרים פוריים רבים, יערות עצים צומחים עליהם, ואויר עד להפליא.

"בין ההרים משתרע מישור פורח, ובשני מקומות מצאנו גם חורבות עתיקות ובהם עמודים עתיקי ימים מאוד. התפללתי שם שחרית ומנחה וגם מעריב, ומעולם לא כוונתי את לבי כמו בתפילה ההיא, ואפילו לא ביום הכיפורים. דמעות זלגו מעיני בזכרי מה אבד לנו. אי אפשר לי לתאר כלל את המקומות האלה, העוזבים מבניהם זה אלפי שנים, כיצד הם לובשים גיל בשב אלהים יהודים".

רבי הלל, חמיו של רבי עקיבה יוסף, סייע ביד השליח, וזה חזר ארצה עם כמאתיים מכתבי תמיכה מגדולי ישראל בהקמת מושבות חקלאיות בארץ-הקודש על טהרת הקודש, בהן תתקיימנה המצוות התלויות בארץ. רבי הלל הצליח לרתום לרעיון אף את הנדיבים הגדולים הברון רוטשילד, שמסר בידי אלפיים וחמש מאות מרק זהב, ור' משה מונטיפיורי, שבא בקשר עם רבי עקיבה יוסף והביע את נכונותו לסייע.

כשראה רבי עקיבה יוסף שיש בסיס לתכנית, החל לסייר ברחבי הארץ ולתור אחר שטחים ראויים להקמת המושבות. באותה תקופה הציעה הממשלה התורכית למכירה נחלה ענקית בת אלפי דונמים באזור חברון. בנחלה זו הייתה אדמה פוריה וסביבה אלפי עצי-פרי. היא הוצעה למכירה תמורת שש מאות נפוליון זהב.

רבי עקיבה יוסף שמע על ההצעה, ולקח עמו את ר' דוד גוטמן ואת הגאון רבי סלימאן מני, בנו של רבי אליהו מאני, רבה של חברון [בעת שהותקף והושמץ על-ידי חברי כולל הונגריה בירושלים, דווקא אחיו הספרדים היו לרבי עקיבה לעזר ולמשענת, ובתוכם משפחת מאני]. רבי עקיבה יוסף, אשר בילדותו עסק בעבודת האדמה אצל אביו כאשר למדו יחדיו את הלכות זרעים בכרמים ובפרדסים שהיה חוכר, הדעים את המומחים שהצטרפו למסע בידענותו הרבה וביכולתו להבחין בטיב הקרקעות. הנחלה מצאה חן בעיניו, והוא החליט לקנותה.

הנסיון לשמור על סודיות הנסיעה לא צלח, ובדרך כלשהי היא נודעה לעסקנים המתנגדים לרבי עקיבה יוסף, אותם הכרנו זה מכבר. אלו לא בחלו בכל אמצעי, והכינו מארב לשלושה בכניסה לירושלים. בחסדי שמים, השמועה גונבה לאוזניהם, והם החליטו להתפצל בחזרתם - רבי עקיבה יוסף נכנס דרך שער ציון, רבי סלימאן מאני נכנס דרך שער שכם, ואילו ר' דוד גוטמן, שהיה חמוש באקדח, נכנס בדרך הישרה - דרך שער יפו. שם אכן חיכו המתנגדים למשלחת, אך כשראו את ר' דוד גוטמן ואקדחו בידו, מהרו להתפזר למקומם.

אחר שכשלה מזימתם, הלכו אותם עסקנים והלשינו על רבי סלימאן מאני, אשר ניהל את המשא ומתן מול השלטון התורכי. כי נתן שוחד לממוני ופקידי הממשלה. רבי סלימאן נאלץ לברוח לדמשק, אך רבי עקיבה יוסף לא אמר נואש, והצליח לגייס את הסכום במלואו. אולם כאשר הגיע לסיום העסקה, נודע לו כי כבר הקדימו ערבי עשיר מתושבי האזור. רבי עקיבה יוסף עוד נסה לבוא עמו בדברים, אך זה בקש עבור שליח מהנחלה סכום אדיר של חמשת אלפים נפוליון זהב, שלא ניתן היה להשיג, והעסק ירד לטמיון.

הכשלון בחברון שבר את לבו של רבי עקיבה יוסף, והוא היה בוכה על כך מאין הפוגות. אך לא איש כמוהו יתן לרוחו ליפול ליאוש, ובאותה תקופה הוצעה לר' דוד גוטמן נחלה אחרת באזור השפלה, אשר הכילה עשרת אלפים דונם, והוא סיפר על

כך לרבי עקיבה יוסף. תחילה עוד רצה להאמין שהעסקה בחברון בכל זאת תצא לפועל, אך משהובהר לו, כי העסקה בשפלה לא תצא לפועל אם לא ישתתף בה, החליט להצטרף ליוזמה. הוא כינס את החברים לאסיפה כוללת, הכתיב שנים עשר תנאים הקשורים לשמירת הדת, ותבע שכולם יחתמו על התקנות. אחר שכולם חתמו, החליט אף הוא להצטרף ולקנות נחלה - עשרה חלקים מתוך מאה חלקות שהיו שם. את הכסף קבל מחותנו רבי הלל. בעקבות קנייתו, הצטרפו שאר החברים, ותוך שלושה ימים אספו

הזמנה לחתונה ביתו. תרגום של תחתית ההזמנה: אנו מזמינים את ידידנו לחופה ולחתונה אצלנו בכותל המערבי בבית שליד מקום המקדש ובזכות האבות יעזור ה' יתברך לראות מהרה בשמחות בית א-להינו וכל הישועות

מכולם את הסכום הנדרש, ורבי עקיבה יוסף נסע ליפו לטפל בקניית הנחלה.

באותה נחלה הוקמה המושבה פתח-תקוה, אשר הפכה ברבות הימים לעיר ואם בישראל. ביום העליה לקרקע, סידר רבי עקיבה יוסף סדר הושענות מיוחד לתפילה על הגשם וברכת הארץ, ובמשך כל זמן הטיפול בקניה, התענו החברים מספר תעניות והתפללו בחזקה.

המושבה הייתה לשם דבר, בעיקר בשמירת המצוות התלויות בארץ, אשר לא התקיימו בידי ישראל במשך כמעט אלפיים שנה! רבי עקיבה יוסף היה משגיח על הפרשת התרומות והמעשרות - אחד מעשרה נתנו ללויים, ומעשר עני - לעניים. וכך כתב - "יום טוב היה לי כאשר זכיתי להעלות עשרה גמלים הראשונים מלאים מעשר ראשון ומעשר שני לירושלים ולחלקם לכהנים וללויים ולעניים". המעשר הובא לירושלים, והוא חולק בשכונת מאה שערים לכל העניים שבאו בהמוניהם.

רבי עקיבה יוסף המשיך בפועלו לחיזוק המצוות התלויות בארץ, והוא חדש את הוצאת הירחון 'עמוד התורה ועמוד היראה'. הירחון כלל שני חלקים, 'עמוד התורה' עסק

בדינים הנצרכים למתישבים החקלאיים, ואילו 'עמוד היראה' הכיל מאמרים לחיזוק מצות הישוב בארץ. שנת השמיטה הראשונה הוותה אתגר עבור המושבה, ורבי עקיבה יוסף סידר עבורם את דיני שביעית הנצרכים. המתישבים עמדו בעוז במשימה, נטשו את קרקעותיהם ועלו לירושלים ללמוד תורה.

לא ארכו הימים, ומתנגדיו של רבי עקיבה יוסף המשיכו במעלליהם, והפעם הצליחו במרמה לנשל אותו ואת חמותו מנחלתו של חמיו, אשר בינתיים נפטר. על-אף כאב הלב האדיר, המשיך רבי עקיבה יוסף לפעול בכל כוחו למען ישוב הארץ. עד יומו האחרון, לא חדל רבנו מלכתוב ולעשות בחזון הגדול של ישוב ארץ ישראל על ידי יהודים שלמים באמונתם ותורתם. בתמוז תרפ"א, כשהוא בן 83 שנים, מה שנחשב לזקנה מופלגת באותם ימים, יסד את חברת 'רמתיים צופים'. שם החברה ניתן לה על שם הפסוק הראשון שבספר שמואל - "ויהי איש אחד מן הרמתיים צופים מהר אפרים". המטרה הייתה ליסד מושבות חרדיות בא"י, שתונהגנה על פי דרכי התורה והיראה ולפי רוח ישראל סבא. תקנון החברה, אשר חייב כל מצטרף, כלל סעיפים כגון שלא להקל במלאכת שבת ויו"ט אפילו ע"י גוי, הן בבית והן בשדה, ושלא יעשה בזה שום קולא או הערמה, וכן לקיים מצוות התלויות בארץ ומצוות שבת הארץ כדעת רבותינו הזקנים שבארץ-ישראל בלי שום התרים. אולם גם הפעם, לא ידעו בני הדור להעריך נכונה את חזונו של רבי עקיבה יוסף, וההתלהבות הראשונית דעכה במהרה. רק אחר מלחמת ששת הימים, הוקמה שכונת רמות על אותן אדמות ויושבה ביהודים.

ובא השמש

בשנותיו האחרונות, והוא כבר עבר את גיל גבורות, היה רתוק למיטתו מחמת חולשתו. הידיעות אודות התגברות העליה לארץ שמחו אותו מאוד, אך תמיד היה צער נלוו לשמחה - מדוע עיקר העשיה למען הישוב אינה באה על-ידי יראי ה' החפצים בשמירת התורה והמצוות. רגיל היה לומר - "רואה אני התעוררות משמים לבנין וחדוש הישוב בארץ-ישראל. אם תהיה התעוררות בין יראי ה', ליישב ולהפריח את אדמת הקודש - הרי נזכה. אך אם יראי ה' לא ישכילו לנצל התעוררות זו, צופה אני שהציונים החפשיים עלולים להצליח, כי עת רצון היא לבנין הארץ". ושוב, בפעם המי יודע כמה, אנו רואים כיצד ניחן אותו ענק בחוש, אשר בימים קדמונים היה מתואר כנבואי.

בליל שבת, א' אייר התרפ"ב, כעלות השחר, עלתה למרומים נשמתו של הגאון האמתי, ענק הדורות, רבנו עקיבה יוסף שליזנגר זצ"ל. את חזונו הגדול לא זכה להגשים בחייו, אך בכתביו ובמעשיו הוריש אותו לדורות הבאים. עלינו מוטלת החובה לדאוג, שהחזון יהפוך למציאות, ארץ-ישראל תיושב כולה ביהודים יראי ה', ארמון על מכוננו ישב, ונגלה כבוד ה' על כל יושבי הארץ. ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.